RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Zaaknummer:	Z/26/163707
Documentnummer:	D/26/249064
Inlichtingen:	Carla Konings
Team:	Sociaal Domein
Portefeuillehouder:	Portefeuillehouder Schneider
Onderwerp:	Weerbare samenleving
Bijlage(n):	

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Geachte leden van de raad,

Aanleiding en kernboodschap
De wereld om ons heen verandert. Crises en langdurige verstoringen, zoals uitval van elektriciteit, digitale voorzieningen of zorgvoorzieningen, komen vaker voor en hebben steeds meer impact op onze samenleving. Het is geen kwestie van óf we maatschappij-ontwrichtende effecten gaan ervaren, maar wanneer.
Door samen goed voorbereid te zijn, kan Nederland de gevolgen beter aan. Binnen de regio Limburg-Noord werken gemeenten samen met de Veiligheidsregio aan het programma Weerbare Samenleving. Doel van dit programma is om inwoners, organisaties en overheden beter voorbereid te laten zijn op dergelijke situaties.
Daarbij staat één uitgangspunt centraal: de overheid kan niet alles oplossen. Weerbaarheid begint bij inwoners, netwerken en organisaties zelf.

Wat bedoelen we met een weerbare samenleving
Een weerbare samenleving is een samenleving waarin:

- inwoners weten wat ze zelf kunnen doen bij een crisis;
- mensen naar elkaar omkijken en weten wat ze samen kunnen doen;
- organisaties en overheden goed voorbereid zijn en samenwerken.

Dit sluit aan bij landelijke plannen en de aanpak van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG: lees hier de handreiking van de VNG).

Waarom is dit belangrijk
Bij grootschalige of langdurige verstoringen is het niet vanzelfsprekend dat hulpdiensten en overheid (direct) in staat zijn om iedereen te helpen. Denk bijvoorbeeld aan een langdurige stroomuitval. In die gevallen is het van belang dat inwoners zichzelf kunnen helpen (zelfredzaam zijn), maar ook dat er sprake is van samenredzaamheid: het vermogen van mensen om elkaar te ondersteunen in hun eigen leefomgeving.

Wat doen we concreet in de regio (stand van zaken)
Binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord is er bewust voor gekozen om niet alleen plannen te ontwikkelen, maar ook direct in de praktijk te leren. Er is besloten om vijf pilots uit te voeren waarbij gemeenten zelf hebben kunnen aangeven aan welke pilot(s) ze wilden deelnemen. Deze pilot zijn in Q3 en Q4 2025 uitgevoerd. Dit zijn de belangrijkste:

- ***Regionale communicatie over weerbaarheid***: met communicatiespecialisten van gemeenten hebben we de landelijke communicatie vertaald naar regionale toolkits.
- ***72 uur zonder stroom***: we hebben met inwoners uit de gemeente Roermond geoefend wat er gebeurt bij een lange stroomstoring en wat de invloed is op het dagelijkse leven. Wat merken inwoners? Wat hebben ze nodig? Wat missen ze en wanneer ontstaat stress?

- ***Noodsteunpunten***: we hebben gewerkt aan de kaders en ontwikkeling van noodsteunpunten. Dit zijn locaties waar inwoners voor informatie en noodhulpmeldingen terecht kunnen wanneer essentiële voorzieningen uitvallen.
- ***De Weerbaarheidschallenge*** bij medewerkers: medewerkers van gemeenten en andere organisaties hebben nagedacht over hun eigen voorbereiding op een crisis, onder het motto "weerbaarheid begint bij jezelf". De medewerkers van de gemeente Maasgouw hebben aan deze pilot deelgenomen.
- ***Serious gaming***: we hebben onderzocht hoe bestuurders en professionals via een spelvorm op een toegankelijke manier kunnen oefenen met crisissituaties en op een toegankelijke manier inzicht kunnen krijgen in de dilemma's die spelen bij crises

Wat hebben we geleerd?
De pilots hebben veel nuttige inzichten opgeleverd:

- Veel inwoners weten dat er iets kan gebeuren, maar weten niet hoeveel impact het kan hebben en wat ze dan moeten doen (handelingsperspectief).
- Kwetsbare mensen worden niet vanzelf bereikt. Daar is extra aandacht voor nodig.
- Sociale netwerken (buren, familie, lokale initiatieven en sociale netwerken) zijn heel belangrijk. Zij bieden vaak als eerste hulp en ondersteuning en ontlasten daarmee de professionele hulp- en dienstverlening.
- Oefenen werkt beter dan alleen informeren. Mensen komen pas echt in beweging als ze de gevolgen zelf ervaren.
- Gemeenten werken in verschillend tempo. Regionale samenwerking helpt om kennis te delen en elkaar te versterken.

Wat gaan we in 2026 doen voor inwoners in de regio?

1. *Regionale communicatiecampagne*

Op basis van bovenstaande ervaringen start een gezamenlijke regionale communicatieaanpak. Deze sluit aan bij landelijke initiatieven. We zijn een regionale communicatiecampagne gestart (zowel online als offline) om inwoners te informeren en in beweging te brengen. We vragen inwoners om:

- Na te denken over hun eigen voorbereiding (bewustwording);
- Te weten wat ze kunnen doen bij een crisis (handelingsperspectief);
- Aandacht te hebben voor anderen in hun omgeving (samenredzaamheid).

De boodschap is simpel: denk vooruit en ben voorbereid, omdat hulp niet altijd (direct) beschikbaar is tijdens een grote crisis. De campagne zet in op de kracht van de inwoner en niet op angst. Daarnaast laat de campagne zien dat voorbereiden niet duur hoeft te zijn: veel spullen hebben de mensen al zelf in huis.
De campagne wordt zichtbaar via de kanalen van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, via gesponsorde adds op de Social media en via de gemeentelijke kanalen als de gemeenten hier zelf voor kiezen.

Gemeenten kunnen gebruikmaken van de regionaal ontwikkelde middelen en deze lokaal toepassen en aanvullen.

2. *Meewerken aan landelijke pilot noodsteunpunten en coördinatiepunten*

In opdracht van de VNG en het ministerie van J&V wordt op dit moment een ***landelijke pilot*** voor noodsteunpunten uitgevoerd. De ontwikkeling van noodsteunpunten en burgerhulpverlening heeft namelijk hoge prioriteit bij het Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten. Het kabinet heeft daarom bij de Voorjaarsnota 2025 middelen vrijgemaakt voor het versterken van weerbaarheid.

Het **noodsteunpun**t (NSP) heeft als hoofdfunctie het verstrekken van informatie en het doen van noodmeldingen op lokaal (wijk-)niveau. Deze lokale noodsteunpunten worden ingericht door gemeenten. Het **coördinatiepunt** (CP) maakt deel uit van de regionale crisisorganisatie en zorgt dat het lokale noodsteunpunt zijn werk kan doen. Inwoners gaan niét naar een coördinatiepunt. Het inrichten van coördinatiepunten is een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio.

Iedere inwoner kan gebruikmaken van een noodsteunpunt. Noodsteunpunten worden ingezet bij gebeurtenissen zoals een langdurige (minimaal 72-urige) stroomuitval, lokale of regionale black-outs, of andere situaties waarin reguliere communicatiekanalen en middelen niet functioneren.

Binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord wordt hierin nauw samengewerkt met de 15 gemeenten. Onderdeel van de pilot is een praktijktoets die in september 2026 wordt uitgevoerd. Gemeenten die zich hiervoor hebben aangemeld zijn:

- Echt-Susteren
- Roermond
- Venlo
- Venray
- Weert

Deze aanpak betekent dat in 2026 op beperkte schaal concrete, fysieke invulling zichtbaar wordt (in het kader van oefenen en testen), maar dat nog geen sprake is van een volledig dekkend netwerk van ingerichte noodsteunpunten.

Aan het eind van dit jaar worden alle uitkomsten van de regionale praktijktoetsen (uitgevoerd in 25 veiligheidsregio's) landelijk samengebracht. Deze uitkomsten vormen de basis voor verdere landelijke besluitvorming over structurele inrichting en bekostiging van noodsteunpunten en coördinatiepunten richting 2027.

Mogelijke voorbereiding gemeenten op komst noodsteunpunten
Hoewel landelijke kaders en financiering nog in ontwikkeling zijn, is het van belang dat gemeenten zich hierop voorbereiden. Dit kan onder andere door:

- Het verkennen van mogelijke locaties (bijvoorbeeld bestaande wijk- of dorpsvoorzieningen);
- Het nadenken over organisatie, bezetting en samenwerking met lokale partners;
- Het betrekken van dit onderwerp in bredere gesprekken over weerbaarheid en crisisbeheersing.

Het is nadrukkelijk de verwachting dat in een volgende fase ook keuzes nodig zijn over inzet van capaciteit en middelen. De exacte kaders hiervoor volgen vanuit landelijke besluitvorming.

Doel is NIET om nu al de noodsteunpunten in te richten, maar volgens de landelijke opdracht te onderzoeken welke bijdrage noodsteunpunten en coördinatiepunten kunnen leveren aan de weerbaarheid van de samenleving.

Wat betekent het programma Weerbare Samenleving voor gemeenten
Gemeenten spelen een sleutelrol binnen het programma, omdat zij het dichtst bij inwoners staan. Dit betekent onder andere dat zij een rol spelen bij:

- Het aansluiten bij de regionale aanpak;
- Het versterken van communicatie richting inwoners
- Het voorbereiden op de inrichting van noodsteunpunten
- Het ondersteunen en activeren van lokale netwerken;
- Het deelnemen aan pilots en oefeningen.

Deze onderdelen kunnen per gemeente verder worden ingevuld, met gemeente specifieke kenmerken en aandachtspunten. Ook de mate en het tempo van deelname aan onderdelen van het programma kunnen per gemeente verschillen, afhankelijk van lokale prioriteiten, capaciteit en bestuurlijke keuzes.

Wat doen we niet?
Het versterken van weerbaarheid vraagt om duidelijke keuzes. De overheid kan en zal niet alle gevolgen van een crisis overnemen.

Daarom is het belangrijk om helder te zijn over wat inwoners niet van de overheid kunnen verwachten:

- Er worden geen individuele noodpakketten verstrekt aan inwoners (landelijke lijn VNG);
- Het programma voorziet niet in structurele materiële of financiële ondersteuning voor specifieke doelgroepen;
- Noodsteunpunten zijn geen opvanglocaties of zorgvoorzieningen;
- De overheid kan in een grootschalige crisis niet iedereen direct helpen.

Het uitgangspunt is: we doen het maximale voor de grootste groep en stimuleren tegelijk dat inwoners en netwerken zelf verantwoordelijkheid nemen (samenredzaamheid).

Wat gaan we doen in de gemeente Maasgouw?
In 2026 starten we binnen de gemeente Maasgouw met het project weerbare samenleving, waarbij we:

- Aansluiten bij de regionale aanpak;
- Communicatie richting inwoners versterken;
- Het voorbereiden op de inrichting van noodsteunpunten
- Lokale netwerken, clubs en verenigingen ondersteunen en activeren;

De projectleider gaat deelnemen aan de regionale overleggen en de werkbare landelijk en regionaal ontwikkelde middelen lokaal toepassen en aanvullen.

Hoe gaat het verder
De komende periode richten we ons op:

- Doorontwikkeling communicatiecampagne voor inwoners;
- Verder ontwikkelen van coördinatie- en noodsteunpunten;
- Organiseren van nieuwe oefeningen en activiteiten voor organisaties, gemeenten en raden (leren door ervaren).

Aanvullende informatie:

De onderstaande links van landelijke bronnen bieden verdere verdieping over het thema Weerbaarheid

- Infographic weerbare samenleving (overzicht landelijke aanpak): https://vng.nl/sites/default/files/2026-03/weerbaarheid-infographic.pdf
- Toelichtende video over het belang van weerbaarheid: https://www.youtube.com/watch?v=AyepLEOLJ0M
- Overzichtspagina en handreiking van de VNG: https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/weerbare-samenleving

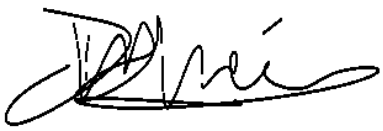
Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

C.M. Keersmaekers

De burgemeester,

D.W.J. Schneider